

Vastaanottaja
YIT Infra Oy

Asiakirjatyyppi
Selvitys

Päivämäärä
30.8.2018

Viite
1510040267-004

YIT INFRA OY

KIILAN KIERTOTALOUSKESKUK- SEN MAISEMA- JA KULTTUU- RIYMPÄRISTÖSELVITYS

YIT INFRA OY
KIILAN KIERTOTALOUSKESKUKSEN MAISEMA- JA
KULTTUURIYMPÄRISTÖSELVITYS

Päivämäärä **30.8.2018**
Laatija **Timo Laitinen**
Tarkastaja **Minna Miettinen**
Kuvaus **Kiertotaloushankkeen maisema- ja kulttuuriympäris-
töselvitys**

SISÄLTÖ

1.	VAIKUTUKSET MAISEMAAN JA KULTTUURIYMPÄRISTÖÖN	1
1.1	Tarkasteltavat vaihtoehdot	1
1.2	Vaikutuksen alkuperä ja vaikutusalue	1
1.3	Lähtötiedot ja arviointimenetelmät	2
1.3.1	Virtuaalimalli ja havainnekuvat	2
1.4	Nykytila	2
1.4.1	Maisemarakenne ja maisemakuva	2
1.4.2	Arvokkaat maisema- ja kulttuuriympäristöalueet sekä –kohteet	5
1.4.3	Muinaisjäännökset	7
1.5	Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön	8
1.6	Epävarmuustekijät	9

Lähteet

LIITTEET

Liite 1. Havainnekuvat

1. VAIKUTUKSET MAISEMAAN JA KULTTUURI- YMPÄRISTÖÖN

Tässä maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksessä arvioidaan YIT Infra Oy:n omistamalle hanke-alueelle suunniteltavan kiertotalouskeskus -hankkeen vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Selvityksessä arvioidut vaihtoehdot ovat samat kuin YVA-selostuksessa esitettävät.

Hankealue sijoittuu noin kaksi kilometriä Helsinki-Vantaan lentoasemasta pohjoiseen. Hankealue sijoittuu Vantaan kaupungin alueelle niin, että alue rajautuu koillisessa Vantaan ja Tuusulan väliin kuntarajaan. Vaikutuksia on arvioitu sekä Vantaan että Tuusulan puolelle ja arvioinnissa on huomioitu kummankin kunnan alueelle sijoittuvat arvoalueet ja kohteet.

1.1 Tarkasteltavat vaihtoehdot

Vaikutusarvioinnissa arvioidaan hankevaihtoehdot VE 0+, VE 1A, VE 1B, VE 2A ja VE 2B. Alla olevaan taulukkoon on esitetty kuhunkin hankevaihtoehtoon sisältyvät ne toiminnot, jotka keskeisesti vaikuttavat maisemaan ja kulttuuriympäristöön.

Taulukko 1. Arvioitavat toiminnot hankevaihtoehdoin.

Vaihtoehto	Näkyvimät toiminnot
VE 0+	Alueen louhinta ja tasaus, korkotaso +54.00 - +59.00 m mpy (metriä meren pinnan yläpuolella) Murskausasema Varastokasat
VE 1A	Alueen louhinta ja tasaus, korkotaso +54.00 - +59.00 m mpy Murskausasema Varastokasat
VE 1B	Alueen louhinta ja tasaus, korkotaso +54.00 - +59.00 m mpy Murskausasema Varastokasat
VE 2A	Alueen louhinta ja tasaus, korkotaso +54.00 - +59.00 m mpy Murskausasema Asfalttiasema Varastokasat
VE 2B	Alueen louhinta ja tasaus, korkotaso +54.00 - +59.00 m mpy Murskausasema Betoniasema Varastokasat

1.2 Vaikutuksen alkuperä ja vaikutusalue

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön aiheutuvat hankealueella tapahtuvasta kiviaineksen otosta ja murskauksesta sekä vastaanotto- ja käsittelytoiminnoista sekä hankevaihtoehdosta riippuen myös betoni- tai asfalttiasemasta.

Hankealueen tasaaminen rakennusvaiheessa ei ole kauas näkyvä muoto, vaan se vaikuttaa pääosin hankealueen sisäiseen maisemaan ja mahdollisesti välittömään lähiympäristöön. Myöskään muut alueelle suunnitellut toiminnot toimintavaiheessa eivät ole erityisen kauas näkyviä toimintoja, mutta esimerkiksi murskain, asfaltti- tai betoniasema voi olla nähtävissä lähiympäristöä kauempaakin.

Kaikki vaihtoehtojen toiminnot sijoittuvat samalle hankealueelle eikä niissä ole keskenään oleellista eroa arvioitaessa hankkeen maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia.

Maisemavaikutusten arviointi on ulotettu niille alueille, joille hankkeen toiminnot voivat näkyä ja aiheuttaa konkreettisia muutoksia. Maisemavaikutusten vaikutusalue voi käsittää avoimessa maastossa noin kahden kilometrin vyöhykkeen hankealueesta. Peitteisessä maastossa vaikutukset voivat jäädä hankealueelle ja sen välittömään lähiympäristöön.

1.3 Lähtötiedot ja arviointimenetelmät

Maiseman rakenteeseen, luonteeseen ja laatuun kohdistuvien vaikutusten arvioinnin lähtötietoina käytettiin mm. hankkeen suunnitelmia, ilmakuvia, havainnekuvia, karttoja ja maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyviä inventointitietoja. Alueelle toteutettiin myös maastokäynti toukokuussa 2018, joka kohdentui maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten arviointiin.

Valtakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on lueteltu Ympäristöministeriön ja Museoviraston verkkosivuiltakin löydettävissä olevissa kohdeluetteloissa (www.ymparisto.fi, www.rky.fi). Maakunnallisesti arvokkaat maiseman ja kulttuuriympäristön alueet ilmenevät Uudenmaan liiton maakuntakaavoista ja niiden taustaselvityksistä ja mahdolliset paikalliset arvoalueet Vantaan ja Tuusulan yleiskaavoista.

Vaikutukset maisemaan ja maisemakuvaan arvioitiin asiantuntija-arviona. Alueen tasaamisen ja alueelle suunniteltujen toimintojen maisemavaikutuksia ja merkittävyyttä tarkasteltiin näkökulmista miten ja kuinka paljon hanke muuttaa alueiden nykyistä luonnetta ja missä vaikutukset kohdistuvat maiseman, kulttuuriympäristön ja alueen käytön kannalta erityisen herkille alueille.

1.3.1 Virtuaalimalli ja havainnekuvat

Alueesta on laadittu virtuaalimalli Maanmittauslaitoksen maastotietokannan, ortoilmakuvien ja laserkeilattujen maastopisteiden pohjalta (Novapoint Virtual Map). Suunniteltu alueen tasaus ja uudet toiminnot on mallinnettu kahden hankevaihtoehdon sijoitussuunnitelman mukaan. Virtuaalimalliin on lisätty vasta valmistuneet HSY:n puuhakkeen välivarastointialue ja käsittelykenttä avoimena kenttinä, koska kyseisiä toimintoja ei ole vielä Maanmittauslaitoksen avoimissa aineistoissa. Havainnekuvat ovat selvityksen liitteenä 1.

1.4 Nykytila

1.4.1 Maisemarakenne ja maisemakuva

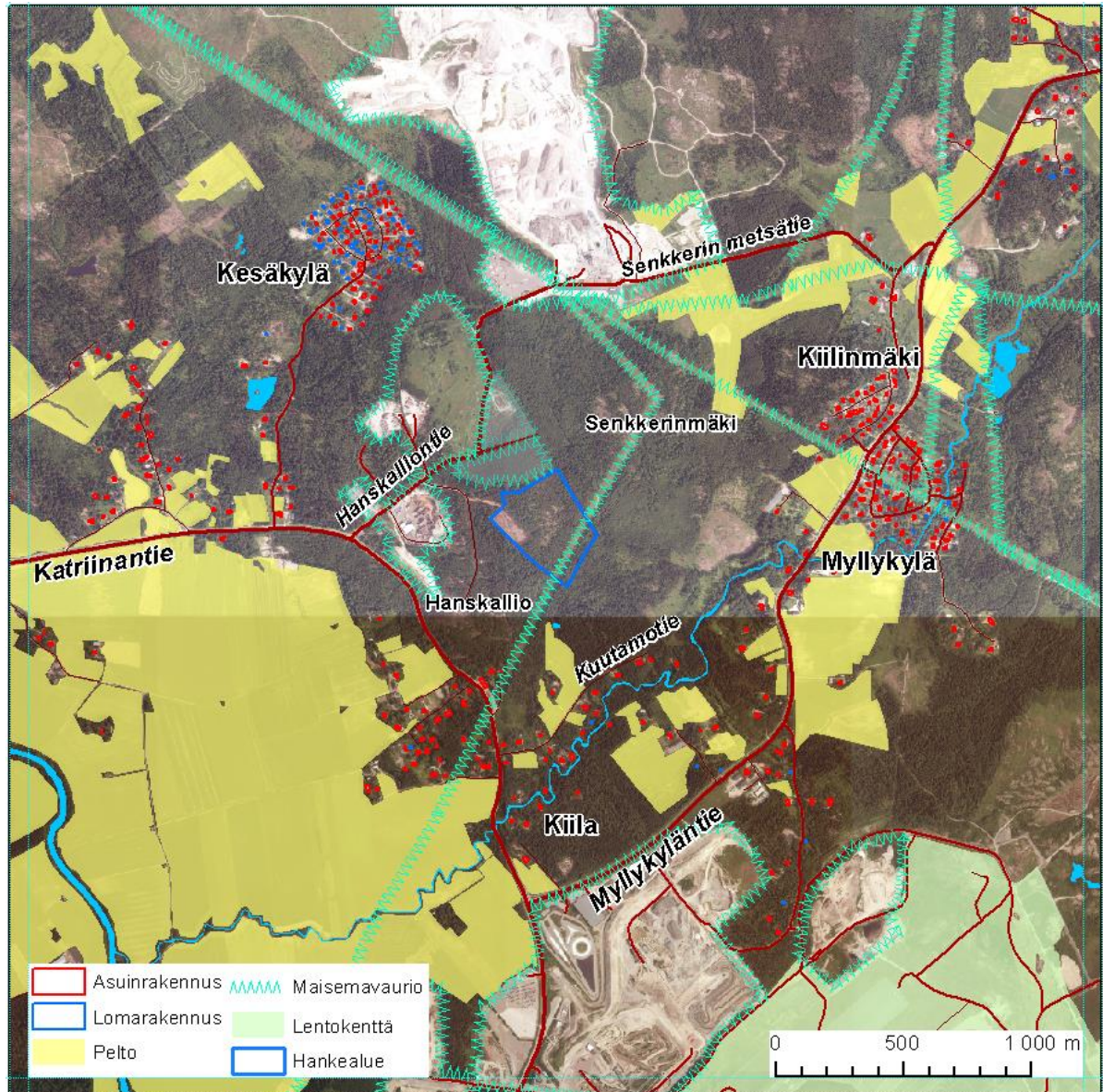
Maisemallisessa maakuntajaossa hankealue sijoittuu Eteläisen rantamaan maisemamaakunnan Eteläiseen viljelyseutuun. Eteläinen viljelyseutu on maastonmuodoiltaan vaihteleva. Seudulle tyypillinen savikoille raitavattu kumpuileva ja metsäsaarekkeiden rikkoma jokilaakso avautuu hankealueesta länteen. Vantaanjoki mutkittelee laakson keskellä.

Hankealue sijoittuu avoimesta Vantaanjokilaaksosta nousevalle kallioiselle ja metsäiselle selännealueelle. Vantaanjokeen liittyvä Tuusulanjoki mutkittelee hankealueesta idässä ja etelässä. Maanpinnanmuodot ovat paikoin voimakkaasti kumpuilevia, korkeimmat kohdat ovat usein avokalliota. Hankealueesta koilliseen sijoittuu noin 70 m mpy kohoava Senkkerinmäki ja lounaaseen sijoittuva Hanskallio. Hankealue on ollut kallioista ja sulkeutunutta metsäistä aluetta. Osalla hankealueesta on tehty valmistelevia töitä ja rakennettu varastokenttää, mikä on avannut alueelle metsien rajaaman avoimen tilan. Hankealueen itäosan läpi kulkee koillinen-lounas-suuntaisesti 400 kV voimajohto, jonka johtokäytävä pidetään avoimena.

Hankealueen lähiympäristö on pääosin maisematilaltaan sulkeutunutta metsää. Hankealueen pohjoispuolella metsäkaistaleen pohjoispuolella on avoin puuhakkeen käsittelykenttä. Lisäksi yksittäinen peltokuvio sijoittuu Kuutamotien varrelle lähimmillään vajaan 200 metrin etäisyydelle hankealueesta etelään. Hankealueen länsipuolisen avoimen ja pitkiä näkymiä mahdollistavan Vantaanjokilaakson lisäksi hankealueesta etäämpänä olevia avoimia peltoalueita on Myllykyläntien varrella. Hanskalliontien ja Senkkerin metsätien varrelle hankealueen länsi- ja pohjoispuolelle sijoittuu muun muassa teollisuus- ja kaatopaikkatoimintoja, jotka ovat muokanneet voimak-

kaasti alueen maisemakuvaa. Myös hankealueesta etelään Katriinantien ja Myllykyläntien risteysalueelta itään ja etelään oleva alue on voimakkaasti muokattua.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole asutusta. Asutus painottuu Katriinantien ja Myllykyläntien varsille ja teistä poikkeaville sivuteille. Tiiveimmät asutuskeskittymät ovat Kesäkylä hankealueesta luoteeseen ja Kiilinmäen - Myllykylän alue hankealueesta itään. Hankealueesta etelään on Kiilan asutusalue, jonka rakenne on melko löyhää.

Kuva 1. Alueen maisemarakennetta ja maisemakuvaa.

Kuva 2. Hankealue rajautuu sankkaan metsään. Hankealue sijoittuu kuvan taustalle tulotieyhteyden päähän.

Kuva 3. Vantaanjokilaakson avointa viljelyaluetta Katriinantieltä kohti itää kuvattuna. Hankealue sijoittuu taustalla olevalle selännealueelle.

Kuva 4. Hankealueen eteläpuolinen pelto Kuutamotieltä pohjoiseen hankealueen suuntaan kuvattuna. Hankealue sijoittuu taustalla olevan metsän taakse.

Kuva 5. Katriinantien ja Myllykyläntien risteysalue idän ja etelän suuntaan kuvattuna. Taustalla läjitys-alueita.

1.4.2 Arvokkaat maisema- ja kulttuuriympäristöalueet sekä -kohteet

Hankealue ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden tai rakennettujen kulttuuriympäristöjen alueelle. Valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön (RKY 2009) ei sijoitu hankealueen läheisyyteen.

Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Vantaanjokilaakso, sijoittuu lähimmillään noin 350 metrin etäisyydelle hankealueesta lounaaseen ja länteen. Jokilaakso on osoitettu maakunta-kaavassa sekä valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena että hieman poikkeavalla rajauksella maakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä ja nimellä Vantaanjokilaakson maisema-alue. Vantaanjokilaakson maisema-alue Vantaalla muodostuu kallio- ja metsäselänteiden rajaamaan vanhaan merenpohjaan raivatuista tasaisista viljelyaukeista, joiden keskellä kapea ja jyrkkäumainen Vantaanjoki mutkittelee.

Vantaalle on toteutettu kulttuurimaisemaselvitys vuonna 2005 ja Vantaan modernin teollisen rakennusperinnön (1930-1979) inventointi vuonna 2006. Vantaan alueella hankealueen läheisyydessä ei sijaitse arvotettuja paikallisia kulttuuriympäristöarvoja.

Tuusulaan on toteutettu koko kuntaa koskeva rakennetun kulttuurimaiseman ja rakennuskannan selvitys osana Tuusulan yleiskaava 2040 laatimista. Yleiskaavan mittakaavan vuoksi selvityksen kohteita ei ole osoitettu kaavakartalla, mutta selvityksen kohteet ja niiden arvot on huomioitava alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupaharkinnassa. Selvityksen mukainen laajan Ruotsinkylän kylämaiseman rajausta sijoittuu lähimmillään noin 500 metrin etäisyydelle hankealueesta itään ja kaakkoon. Kyseinen kulttuurimaisema-alue on arvotettu I-luokkaan, mikä tarkoittaa sen olevan paikallisesti erittäin merkittävä aluekokonaisuus. Selvityksen mukaan alue on niin maisemaltaan kuin rakennuskannaltaan hyvin säilynyt alue, joka käsittää historiallisia kerrostuksia useilta aikakausilta. Ruotsinkylä kuuluu Tuusulan arvokkaimpiin maisemakokonaisuuksiin, ja sillä on maakunnallista merkitystä.

Ruotsinkylän kylämaiseman eteläisin osa, Myllykylän viljelysmiljö, sijoittuu hankealueesta lähimmillään noin 500 metrin etäisyydelle itään. Myllykylän viljelysmiljö on arvotettu luokan 3 alueeksi ja sen rakennuskulttuurikohteita ovat Annebergin torppa ja myllyn paikka.

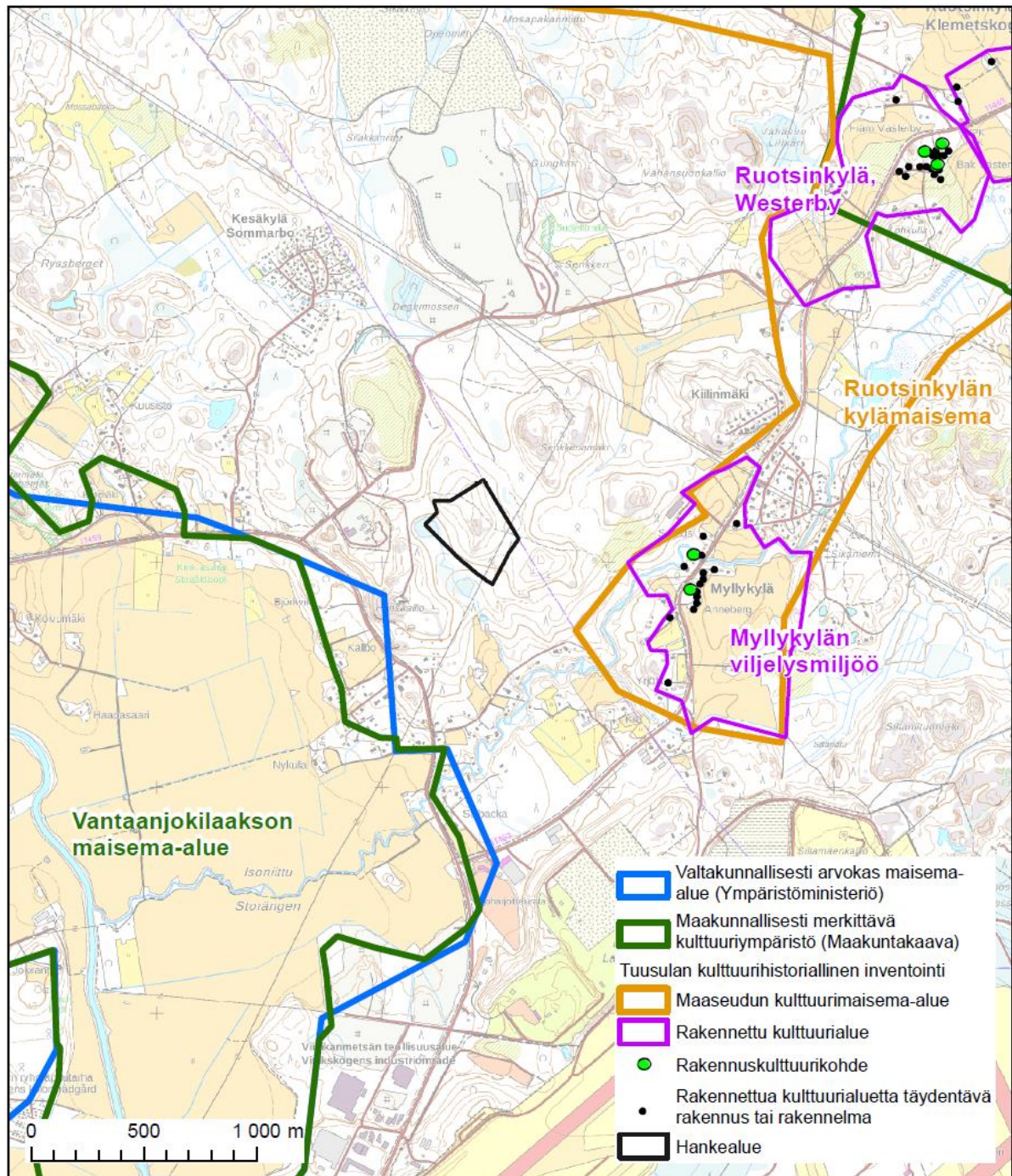
Kuva 6. Myllykylän viljelysmiljöötä Myllykyläntieltä koillisen suuntaan kuvattuna.

Ruotsinkylän kylämaisemaan sisältyvä Ruotsinkylä, Westerby, sijoittuu hankealueesta lähimmillään noin 1,6 kilometrin etäisyydelle koilliseen. Fram-Vesterbyn, Bak-Vesterbyn ja Karlsron rakennuskulttuurikohteet ovat kyseisen kulttuurialueen arvokkain kokonaisuus.

Kuva 7. Ruotsinkylän kylämaisemaa.

Kuva 8. Hankealueen ympäristössä sijaitsevat arvokkaat maisema- ja kulttuuriympäristöalueet sekä -kohteet.

1.4.3 Muinaisjäännökset

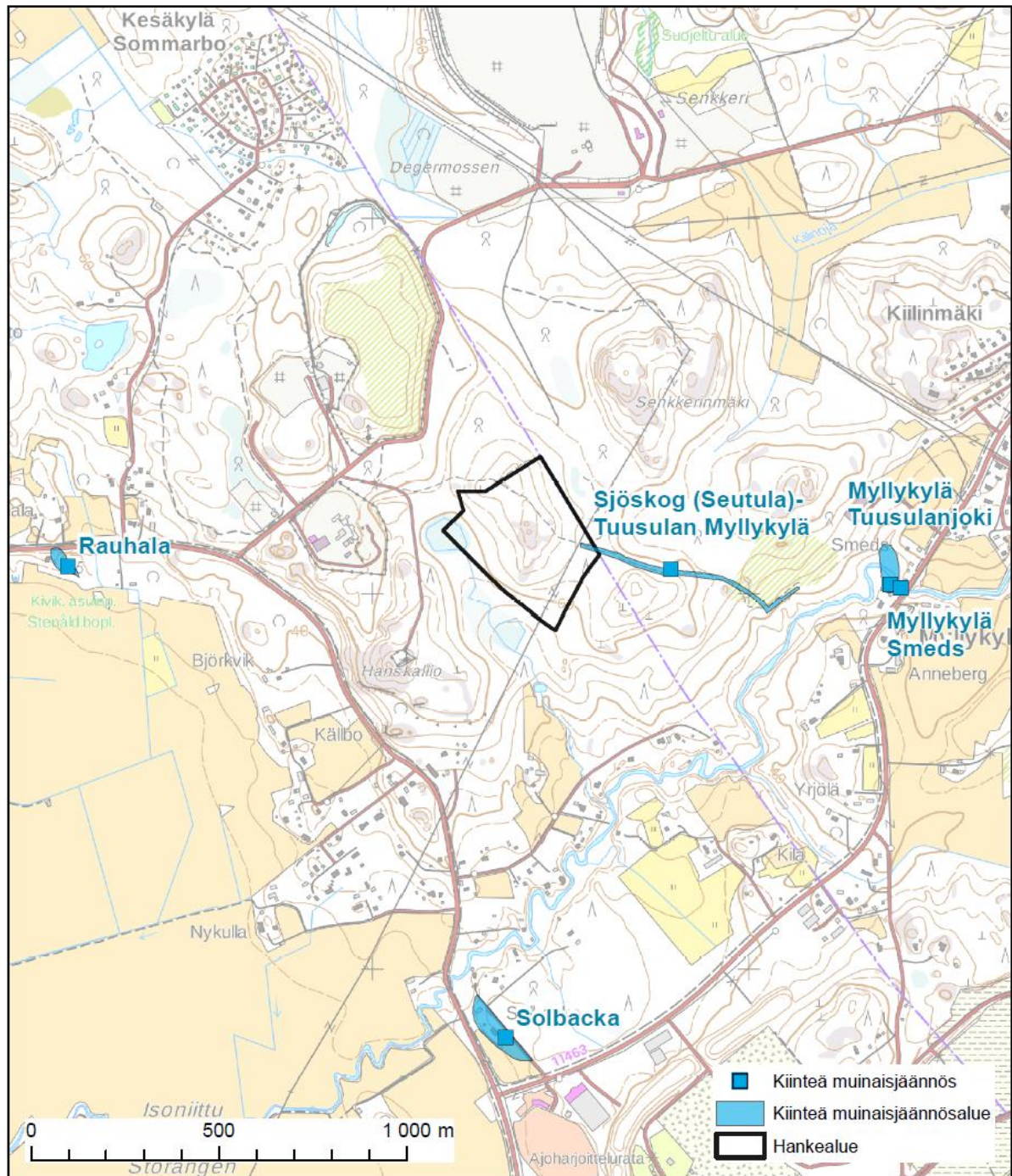
Sjöskog (Seutula)-Tuusulan Myllykylä kiinteä muinaisjäännös (1000010782) sijoittuu välittömästi hankealueen itäpuolelle ja pieneltä osin hankealueelle. Hankealueelle on toteutettu muinaisjäännösinventointi vuonna 2018 (Mikroliitti), jonka mukaan vanha tienpohja on säilynyt hankealueen sisällä muinaisjäännösrajauksensa osalta. Hankealueelle muinaisjäännöstä, vanhaa ja vielä ehjää tienpohjaa, ulottuu 46 m matkalla alueen kaakkoiskulmasta länteen, voimajohtolinjalle.

Ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita ei inventoinnissa löydetty.

Hankealueesta itään noin 800 metrin etäisyydelle sijoittuvat Myllykylä Tuusulanjoen (1000014743) ja Myllykylä Smedsin (1000014744) kiinteät muinaisjäännökset, hankealueesta

länteen noin kilometrin etäisyydelle Rauhalan (92010017) kiinteä muinaisjäännös ja hankealueesta etelään noin 1,1 kilometrin etäisyydelle Solbackan (92010014) kiinteä muinaisjäännös.

Kuva 9. Hankealueen ympäristössä sijaitsevat kiinteät muinaisjäännökset.

1.5 Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Hankealue sijoittuu hyvin vaihtelevaan ympäristöön, jonka herkkyys muutoksille vaihtelee voimakkaasti. Herkimpiä alueita muutoksille ovat ennestään muokkaamattomat luonnonympäristöt ja kulttuurivaikutteiset asuin- ja viljelyalueet. Ennestään maisemavaurioita omaavat alueet eivät ole erityisen herkkiä maisemassa tapahtuville muutoksille. Hankealueen lähiympäristössä on toisaalta metsätaloustoimin hoidettua kallioista ja maisematilaltaan sulkeutunutta metsää ja toisaalta teollisuus- ja maankaatopaikkatoimintaan voimakkaasti muokattua aluetta. Siirryttäessä hankealueesta länteen maisemakuva muuttuu Vantaanjokilaakson avoimeksi ja melko suuripiirteiseksi maatalousalueeksi. Myllykyläntiellä liikuttaessa avautuu taas maaseutumainen ja pieni-

piirteinen metsien, peltojen ja asutuksen vuorotteleva maisema. Myllykyläntien ja Katriinantien risteysalueen korkeat läjitysalueet näkyvät kaukaa luoteen suunnalta ollen seudun näkyvimpiä maisemavaurioita.

Puuston poisto, hankealueen kallioiden louhinta ja alueen tasoitus muuttavat hankealueen maisemakuvan. Hankealueella ei ole sellaisia korkeita kallioita, joiden tasaaminen voisi näkyä aivan välitöntä lähiympäristöä kauempaa. Hankealue rajautuu joka suunnalla metsään, joka estää näkymien avautumisen hankealueen suuntaan (Liite 1, kuvat 1-4). Kaikki havainnekuvat on tehty yläviihosta, jolloin hankkeen toiminnot ja lähiympäristö on nähtävissä. Hankkeen rakennusvaiheen louhinta ja tasoitus ja toimintavaiheen toiminnot eivät ole missään hankevaihtoehdossa nähtävissä hankealuetta ympäröiviltä alueilta maanpinnan tasolta (Liite 1, kuvat 5-6). Murskain, betoni- tai asfalttiasema eivät nouse selvästi erotettavasti metsänrajan yläpuolelle.

Hankealueen läheisille maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueille ja kohteille ei kohdistu visuaalisia vaikutuksia tai vaikutuksia ominaispiirteisiin ja arvoihin.

Hankealueelle osittain ulottuva kiinteä muinaisjäänös (1000010782) on vuoden 2018 muinaisjäänösinventoinnin mukaan otettava huomioon hankkeen edetessä. Vantaan kaupunginmuseon näkemyksen mukaan muinaisjäänös tulisi pyrkiä säilyttämään koskemattomana.

1.6 Epävarmuustekijät

Alueelle suunniteltujen toimintojen maisemavaikutusten arviointia vaikeuttaa maiseman ja sitä kautta näkymien muuttuminen ajan kuluessa ja eri vuodenaikoina. Puuston ja muun kasvillisuuden kasvaminen sekä esimerkiksi avohakkuut voivat muuttaa maiseman luonnetta ja näkymiä lyhyessäkin ajassa. Alueen ympärille voi tulla ajan kuluessa muita toimintoja, jotka voivat vaikuttaa alueen erottuvuuteen ympäröiviltä alueilta tai aiheuttaa yhteisvaikutuksia hankkeen toimintojen kanssa.

Virtuaalimalliin perustuvat havainnekuvat ovat paikkatietoaineistoihin perustuva esitystapa vaikutuksista. Kuva ei välttämättä vastaa täydellisesti tietystä paikasta avautuvaa näkymää peitteisyydeltään (yksittäisiä puita tai muita esteitä ei ole huomioitu).

LÄHTEET

Arvokkaat maisema-alueet, maisema-aluetyöryhmän mietintö II. Ympäristöministeriö 66/1992.

Eskola Amanda 2006. Vantaan moderni teollinen rakennusperintö 1930-1979. Inventointiraportti. http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/118786_kaupsu_teollinenrakennuskulttuuri.pdf

Maanmittauslaitos 2018. Maanmittauslaitoksen avoimet kartta- ja paikkatietoaineistot.

Mikroliitti 2018. Kiilan kiertotalouskeskuksen alueen muinaisjäännösselvitys 2018.

Museovirasto 2018. Kulttuuriympäristön palveluikkuna. <https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>. Tiedot tarkistettu 18.7.2018.

Muukka Laura ja Anne Mäkynen 2005. Kulttuurimaisemaselvitys. https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/118791_kaupsu_Kulttuurimaisemaselvitys.pdf

Tuusulan kunta, 2018. Tuusulan rakennetun kulttuurimaiseman ja rakennuskannan selvitys, Kulttuurimaisema ja rakennuskanta -EHDOTUS. https://www.tuusula.fi/sivu.tpl?sivu_id=7927

Uudenmaan liitto. 2012. Missä maat on mainiommat. Uudenmaan kulttuuriympäristöt. Uudenmaan liiton julkaisuja E 114.

Uudenmaan liitto, 2018. Uudenmaan maakuntakaavat.

Liite 1, kuva 1

HSY Jätehuolto
puuhakkeen välivarastointialue ja käsittelykenttä

KIILAN KIERTOTALOUSKESKUS

VE2A

HSY Jätehuolto
puuhakkeen välivarastointialue ja käsittelykenttä

KIILAN KIERTOTALOUSKESKUS

HSY Jätehuolto
puuhakkeen välivarastointialue ja käsittelykenttä

KIILAN Kiertotalouskeskus

HSY Jätehuolto
puuhakkeen välivarastointialue ja käsittelykenttä

KIILAN KIERTOTALOUSKESKUS

Liite 1, kuva 5

HSY Jätehuolto
puuhakkeen välivarastointialue ja käsittelykenttä

KIILAN KIERTOTALOUSKESKUS

Liite 1, kuva 6

HSY Jätehuolto
puuhakkeen välivarastointialue ja käsittelykenttä

KIILAN KIERTOTALOUSKESKUS

